

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-292-3-49>

ВИКОНАННЯ ПОДАТКОВОГО ОBOB'ЯЗКУ З ТРАНСПОРТНОГО ПОДАТКУ ФІЗИЧНОЮ ОСОБОЮ – ПЛАТНИКОМ ПОДАТКІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Чемерис Л. М.

помічник судді

Харківського апеляційного суду

м. Харків, Україна

Транспортний податок – є складовою податку на майно. Фізичні особи набувають статусу платника податку, якщо вони мають зареєстровані в Україні власні легкові автомобілі з року випуску яких минуло не більше п'яти років та середньоринкова вартість яких становить понад 375 розмірів мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня податкового року (п. 267.1, п. 267.2, ст. 267 ПК України [1]).

Обов'язок обчислення суми податку покладається, також, на контролюючі органи, які зобов'язані за податковою адресою (місцем реєстрації) платника податку, до 1 липня року базового податкового періоду надіслати платникові податку – фізичній особі податкове повідомлення-рішення про сплату суми податку разом з детальним розрахунком, в якому має міститися інформація стосовно об'єкта (транспортного засобу): марка, модель, об'єм циліндрів двигуна (куб. см), рік випуску та розмір ставки податку (пп. 267.6.2, п. 267.2, ст. 267 ПК України [1]).

Принциповим моментом для отримання статусу платника цього податку – є наявність об'єкта оподаткування, – тобто транспортного засобу з законодавчо визначеним терміном експлуатації (не більше ніж п'ять років) та певної вартості. Розрахунок вартості таких легкових автомобілів покладено на Міністерство економіки України, яке його здійснює відповідно до затвердженої Кабінетом міністрів України «Методики визначення середньоринкової вартості легкових автомобілів та внесення змін у додатки 1 і 2 до Порядку визначення

середньоринкової вартості легкових автомобілів, мотоциклів, мопедів» [2].

За цією Методикою розраховується середньоринкова вартість автомобіля за методом аналогії цін ідентичних автомобілів. Джерелом інформації для визначення ціни нового автомобіля є офіційні прайслисти виробників. На державне підприємство «Держзвншінформ» покладено обов'язок надання до Міністерства економіки України інформації про ціни нового автомобіля з урахуванням марки, моделі, об'єму циліндрів двигуна, типу пального подається до 10 січня базового податкового періоду.

Ідентичними вважаються автомобілі, в яких збігаються наступні ознаки та параметри, як то: марка; країна-виробник; тип кузова (седан, універсал тощо); модель; конструкція привода тягових коліс; тип та робочий об'єм двигуна; потужність двигуна; тип коробки переключення передач та інших складників силової передачі; габаритні розміри; рік випуску; комплектація. Розбіжності можуть стосуватися комплектації, пробігу та технічного стану [2].

Податковий обов'язок зі сплати транспортного податку у платника податку виникає з моменту отримання податкового повідомлення-рішення, яке він зобов'язаний виконати протягом 60 днів з дня вручення такого податкового повідомлення-рішення (про що вказано у пп. 267.8.1, п. 267.8, ст. 267 ПК України).

Більш того, на громадян країни під час дії воєнного стану покладено виконання військово-транспортного обов'язку, який є складовою частиною мобілізаційної підготовки в державі та включає в себе проведення заходів, пов'язаних з військовим обліком, завчасною підготовкою, перевіркою готовності до передачі та передачею в особливий період транспортних засобів і техніки військовим формуванням. В період воєнного стану військово-транспортний обов'язок виконується шляхом передачі громадянами транспортних засобів і техніки для задоволення потреб військових формувань [3].

Громадянам завдання з підготовки та подальшої передачі транспортних засобів і техніки військовим формуванням встановлюються розпорядженнями місцевих держадміністрацій та доводяться до відома шляхом вручення часткових нарядів [3].

У п. 30 Постанови КМУ «Про затвердження Положення про військово-транспортний обов'язок» прописано механізм та строки повернення підприємствам, установам та організаціям транспортних засобів і техніки. У п. 36 та 37 визначено право юридичних осіб комунальної та приватної форми власності на компенсацію шкоди, завданої транспортним засобам внаслідок їх залучення під час мобілізації. Проте, чомусь, у цих пунктах не має жодної норми, яка б

стосувалася фізичних осіб. То можна зробити висновок, що вони, взагалі, позбавлені права на таку компенсацію. Хоча, у ст. 9 ЗУ «Про передачу, примусове відчуження або вилучення майна в умовах правового режиму воєнного чи надзвичайного стану» передбачено право фізичних осіб на відшкодування вартості майна (у тому числі й транспортних засобів) у разі їх примусового відчуження, про це вказує й сам зміст процедури „примусового відчуження” (стаття 1 цього ж Закону).

Проте, річ зовсім в іншому.

Транспортні засоби, якщо їх середньоринкова вартість становить понад 375 розмірів мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня податкового року, а рік випуску менш ніж п'ять років – є об'єктом оподаткування транспортним податком (пп. 267.2.1, п. 267.2, ст. 267 ПК України). І нарахування цього податку здійснюється контролюючим органом за даними, які зобов'язані подавати до контролюючих органів – органи, які здійснюють державну реєстрацію транспортних засобів фізичних осіб (пп. 70.16.2, п.70.16, ст. 70 ПК України).

Транспортні засоби, які були примусово відчужені або вилучені у період дії правового режиму воєнного стану, підлягають обов'язковому тимчасовому державному обліку за заявою власника шляхом внесення відповідної інформації до Єдиного державного реєстру транспортних засобів та відповідного журналу. До такої заяви додаються копія документа, що посвідчує його особу та копія акта про примусове відчуження або вилучення майна [4]. У даному випадку новим (тимчасовим) власником має стати військова частина (підрозділ), установа або організація військового формування, якому передається транспортний засіб або техніка.

Проте, можна зробити висновок, що транспортні засоби підлягають тимчасовому обліку на випадок, якщо після скасування правового режиму воєнного стану власник забажає повернути майно, яке було примусово відчужене та збереглося. Але таке повернення може здійснюватися лише у судовому порядку та з обов'язковим поверненням грошової суми, яка була нею одержана у зв'язку з відчуженням майна (ст. 12 ЗУ «Про передачу, примусове відчуження або вилучення майна в умовах правового режиму воєнного чи надзвичайного стану»).

У п. 11 Постанови КМУ „Про затвердження Положення про військово-транспортний обов'язок” уточнено механізм державної реєстрації, зняття з обліку транспортних засобів у територіальних органах з надання сервісних послуг МВС, зокрема в частині переліку документів, проте виключено власників які є громадянами країни. Хоча, можливо говорити, що їх транспортні засоби, також, мають бути

тимчасово зняті з реєстрації та підлягають тимчасовій на нового власника. Цю норму треба уточнити, тому як у фізичної особи – платника транспортного податку з моменту підписання акта приймання-передачі транспортного засобу. І фактично процедура примусового вилучення (реквізиція) – передбачає відповідно до ч. 3, ст. 353 ЦК України перехід права власності на користь держави. І ці дані обов'язково органи, що здійснюють державну реєстрацію транспортних засобів, мають подати до контролюючих органів для скасування нарахування податкового обов'язку.

Література:

1. Податковий кодекс України (зі змінами та доповненнями) : Закон від 02 грудня 2010 р. № 2755-VI / Верховна Рада України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

2. Про затвердження Методики визначення середньоринкової вартості легкових автомобілів та внесення змін у додатки 1 і 2 до Порядку визначення середньоринкової вартості легкових автомобілів, мотоциклів, мопедів: Постанова від 18 лютого 2016 р. № 66 / Кабінет Міністрів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/66-2016-%D0%BF#n2>

3. Про затвердження Положення про військово-транспортний обов'язок: Постанова від 28 грудня 2000 р. N 1921 / Кабінет Міністрів України. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/KP001921?an=486>

4. Про затвердження Порядку державної реєстрації (перереєстрації), зняття з обліку автомобілів, автобусів, а також самохідних машин, сконструйованих на шасі автомобілів, мотоциклів усіх типів, марок і моделей, причепів, напівпричепів, мотоколясок, інших прирівняних до них транспортних засобів та мопедів : Постанова від 7 вересня 1998 р. № 1388 / Кабінет Міністрів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/273-2022-%D0%BF#n9>